

ODŮVODNĚNÍ

návrhu vyhlášky o předkládání výkazů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí

OBECNÁ ČÁST

Předkládaný návrh vyhlášky nepodléhá hodnocení dopadů regulace (RIA) v souladu s postupem podle procesních pravidel „Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)“, schválených usnesením vlády č. 922 ze dne 14. prosince 2011. Na základě zpracovaného Přehledu dopadů návrhu právního předpisu, který byl ČNB předložen Úřadu vlády v rámci podkladů pro vypracování Plánu přípravy vyhlášek na rok 2013, rozhodl ministr a předseda LRV dne 23. ledna 2013 (čj. 857/2013-KMV) o neprovedení RIA.

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Název

Vyhláška o předkládání výkazů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí.

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo

Předkládaný návrh vyhlášky je vypracován v návaznosti na vládní návrh novely zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance (sněmovní tisk č. 829), který mimo jiné podrobněji upravuje oblast statistiky a výkaznictví k zabezpečení úkolů České národní banky (ČNB). Zabezpečování úkolů v oblasti shromažďování statistických údajů nezbytných k sestavování statistik a k plnění statistické zpravodajské povinnosti vůči Evropské centrální bance (ECB) vyplývají pro ČNB z jejího členství v Evropském systému centrálních bank (ESCB).

Novela zákona byla vyhlášena dne 2. srpna 2013 pod č. 227/2013 Sb. Nově upřesněná díkce ustanovení § 41 odst. 1 písm. b) zákona umožňuje ČNB vyžadovat potřebné informace a podklady ve formě statistických výkazů od těch vykazujících osob, které náleží do sektoru finančních institucí podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího systém národních a regionálních účtů v EU.

Cílem předkládaného návrhu vyhlášky je pro uvedený okruh vykazujících osob stanovit v rámci rozsahu zákonného zmocnění podle § 41 odst. 3 obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů ČNB. Současně podle nového znění § 43 písm. a) zákona vyhláška stanoví rozsah vykazování údajů z hlediska statistické významnosti.

Návrh vyhlášky nahrazuje dosavadní vyhlášku č. 307/2004 Sb., o předkládání informací a podkladů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí, ve znění vyhlášky č. 34/2006 Sb., vyhlášky č. 385/2008 Sb., vyhlášky č. 225/2010 Sb., vyhlášky č. 291/2011 Sb. a vyhlášky č. 413/2012 Sb. V návaznosti na novelu zákona o ČNB však v případě potřeby již nelze (z formálně legislativních důvodů) standardně připravit novelu cit. vyhlášky, ale je nutno zpracovat vyhlášku novou, i když její věcný obsah zůstává v podstatě stejný a rozsah výkaznictví se zásadním způsobem nezmění. Shodně s dosavadní úpravou předkládaná vyhláška souvisí s harmonizací v oblasti statistiky, kterou postupně provádí ČNB

podle požadavků a standardů ECB. Nová vyhláška tedy přebírá a zachovává účel právní úpravy podle stávající prováděcí vyhlášky.

Z pohledu výkaznictví nová vyhláška vychází ze stávající koncepce sestavování a předkládání výkazů jako doposud. Stávající systém sběru statistických dat se nemění. Je zachováno standardní statistické výkaznictví na pravidelné bázi založené na přímém reportingu ve stanovené periodicitě. Stejně jako doposud nová vyhláška zajišťuje sběr dat od vybraných nebankovních finančních institucí pro potřeby sestavování bilance sektoru měnových finančních institucí, statistiky ostatních finančních zprostředkovatelů (včetně požadavků pro potřeby statistiky platební bilance), statistiky finančních účtů, statistiky aktiv a pasiv investičních fondů a účelových finančních společností pro sekuritizaci aktiv v souvislosti s požadavky ECB na statistické výkaznictví v této oblasti a dále pak pro splnění informačních povinností k dalším mezinárodním institucím (MMF, BIS, Eurostat).

Požadavky a metodika na statistické výkaznictví v uvedených oblastech statistik vycházejí zejména

- z článku 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky;
- z nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, v platném znění;
- z nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (ECB/2008/32), v platném znění;
- z nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8);
- z nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 24/2009 ze dne 19. prosince 2008 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30);
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění;
- z revize nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, ve znění pozdějších předpisů, zavedené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii.

Vedle přímo použitelných předpisů EU jsou pro jednotlivé oblasti statistik dále aplikovány metodické pokyny, které vydává ECB formou obecných zásad. Vlastní sběr dat a sestavování statistik provádějí členské státy samostatně, avšak takovým způsobem, aby z této činnosti byly zabezpečeny údaje potřebné pro statistiky EU v harmonizované struktuře a časovém rámci. Základ pravidel pro soubor statistik na úrovni EU představuje systém ESA – Evropský systém národních a regionálních účtů v EU. Dosavadní standardy systému ESA 95 jsou revidovány systémem ESA 2010 s použitím pro rok 2014.

V návaznosti na článek 5 statutu ESCB a ECB a článek 4 odst. 3 Smlouvy o EU je nezbytné přijmout a provést veškerá opatření pro včasnou přípravu v oblasti statistiky.

Vzhledem k tomu, že požadovaná data nejsou v potřebném rozsahu a struktuře dostupná z jiných datových zdrojů a bez těchto dat nelze plně statistické požadavky zabezpečit, je navrhováno nadále realizovat jejich sběr na základě vyhlášky.

2. NÁVRH ŘEŠENÍ

Vzhledem k tomu, že novela zákona o ČNB, provedená zákonem č. 227/2013 Sb., je v účinnosti od 17. srpna 2013, nelze již řešit danou problematiku novelou dosavadní vyhlášky, ale je nutno vydat novou vyhlášku, která nadále v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU zajistí sestavování a předkládání statistických výkazů ČNB nebankovními subjekty finančního sektoru.

Do stávajícího výkaznictví finančních institucí je třeba promítnout aktualizované požadavky evropské legislativy v oblasti statistiky, zejména pak zavedení nového Evropského systému národních účtů ESA 2010, a dále pak aktualizované požadavky v současnosti připravovaných změn statistických nařízení ECB - nařízení č. 958/2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8) a nařízení č. 24/2009 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30). Jedná se o standardní postup k zajištění aktualizovaného sběru dat od finančních institucí, které jsou podkladem pro kompilaci harmonizovaných a mezinárodně srovnatelných statistik, jejichž sestavování pro ČNB vyplývá z členství v ESCB.

Nová prováděcí vyhláška umožní zachovat kontinuitu získávání statistických dat od širokého spektra vykazujících subjektů ze sektoru finančních institucí pro účely sestavování souboru statistik v působnosti ČNB, reagujících jak na požadavky domácích uživatelů, tak i na závazky spojené s členstvím ČR v EU. Plynule se tak naváže na současný systém výkaznictví pokud jde o zdroje dat a současně se aktualizují požadavky na statistické výkaznictví. Obecně se jedná o předpis technického charakteru.

Implementace předkládaného návrhu nevyžaduje zásadní změny činnosti dotčených subjektů. Z hlediska dopadů do činnosti ČNB budou získávané údaje nadále sloužit k plnění úkolů ČNB.

Předkládaný návrh nepředstavuje zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti. Respektování právní úpravy je zajištěno prostředky správního řízení.

Dotčené subjekty

V samotném okruhu zpravodajských jednotek nedochází k podstatným změnám. Jedná se o respondenty, kteří požadované údaje předkládají na základě dosavadní vyhlášky č. 307/2004 Sb. Do okruhu vykazujících subjektů je však současně nezbytné promítnout věcné změny (včetně změny terminologie a obsahu pojmů), které vyplývají z nové právní úpravy zákona o investičních společnostech a investičních fondech. Doposud výkazy předkládá investiční společnost za všechny podílové a investiční fondy (fondy kolektivního investování), které obhospodařuje. Nově budou moci být obhospodařovatelem i další, především zahraniční osoby, kterým nový zákon umožní přeshraniční obhospodařování investičních fondů. Budou tedy pro ně platit stejné povinnosti v oblasti výkaznictví. Nová je i možnost vytváření podfondů u akciových společností s proměnným základním kapitálem, za které budou předkládány výkazy jako za obhospodařované investiční fondy.

Součástí výkaznictví v oblasti cenných papírů pro účely statistiky portfoliových investic bude rovněž existující výkaz o cenných papírech v držení respondentů - nebankovních obchodníků s cennými papíry a pojišťoven, kterým se nahradí plnění oznamovací povinnosti na základě § 5 devizového zákona č. 219/1995 Sb., proto i tuto dílčí změnu je nutno do vyhlášky zahrnout.

Navrhovaná právní úprava zohledňuje existující zdroje dat a stávající či aktualizované požadavky na výkaznictví, proto referenčním souborem zpravodajských jednotek jsou následující kategorie nebankovních subjektů ze sektoru finančních institucí:

Investiční společnosti nebo jiní obhospodařovatelé investičních fondů

Samosprávné investiční fondy

Zprostředkovatelé financování aktiv

Pojišťovny a zajišťovny

Penzijní společnosti

Účelové finanční společnosti pro sekuritizaci aktiv

Obchodníci s cennými papíry

Dopady na podnikatelský sektor

Na úrovni EU se řeší zejména zavedení nového již schváleného systému národních účtů (SNA 2008, ESA 2010) a souběžně se připravují aktualizace předpisů v oblasti statistiky, které vymezí rozsah údajů nutných pro výkaznictví ECB. Úprava požadavků EU se však nejdříve řeší na expertní úrovni a v rámci přípravy jsou na straně vykazujících subjektů prováděna šetření k zjištění rozsahu potenciálních nákladů na zavedení úprav výkaznictví. Při dalším rozpracování požadavků je tak zohledněno vyjádření dotčených subjektů. Požadavky jsou tedy v obecné rovině předem známé a dotčené subjekty se na jejich implementaci již připravují.

Rozsah a periodicita předkládání požadovaných údajů se zásadním způsobem nezmění. Vyhláška bude reflektovat úpravy výkaznictví od roku 2014 v důsledku přechodu na nové statistické standardy ESA 2010 a aktualizovaných či nově vydaných evropských statistických předpisů. Primárně půjde o změny v klasifikaci ekonomických sektorů a finančních nástrojů. Úprava stávajících výkazů, dílčí změny v členění a struktuře dat vyplývající z nového Evropského systému statistik by neměla představovat pro vykazující subjekty novou výraznou zátěž. S ohledem na relativně malý rozsah navrhovaných změn se předpokládají pouze minimální dopady, které nevyžadují nákladnou úpravu interních informačních systémů.

Vyhláška současně promítne změny do úpravy výkaznictví za investiční fondy. Tato skutečnost je však vyvolána zásadní změnou organizace a struktury vykazujících subjektů v důsledku nové právní úpravy v oblasti investičních společností a investičních fondů, nejsou tedy způsobeny požadavky statistiky. Pro obhospodařovatele investičních fondů se pak jedná o provozní náklady na zasílání výkazů, které závisí na počtu obhospodařovaných fondů a nově vytvořených podfondů u akciových společností s proměnným kapitálem. V případě jiného obhospodařovatele než klasické investiční společnosti rovněž dojde k jednorázovému vynaložení nákladů na úpravu informačních systémů, aby byl schopen požadovaná data za obhospodařovaný fond v dané struktuře a termínech vyprodukovat. Kromě stávajících výkazů investičních fondů vyhláška stanoví nový měsíční výkaz fondu kvalifikovaných investorů

s požadavkem na údaj o objemu vydaných a odkoupených podílových listů/akcií. Tyto údaje nejsou pro účely statistiky včas dostupné z databáze dohledu, který je bude sbírat na roční bázi.

V rámci vyhlášky pro výkaznictví nebankovních finančních institucí vyhláška nově zahrnuje výkaz o cenných papírech, který pro potřeby statistiky platební bilance v oblasti portfoliových investic předkládají obchodníci s cennými papíry a pojišťovny. Nejedná se o novou statistiku ani o zavedení nového reportingu. Požadované údaje o cenných papírech jsou od obchodníků a pojišťoven doposud získávány v režimu plnění oznamovací povinnosti podle § 5 devizového zákona č. 219/1995 Sb. Tento způsob sběru dat je však již zcela překonaný a nevyhovuje stávajícím požadavkům na standardní statistické výkaznictví. Zahrnutí tohoto výkazu do vyhlášky nahradí oznamovací povinnost, která pak bude zrušena.

Další specifické dopady

Předkládaná vyhláška nemá dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, územní samosprávné celky, nebude mít sociální dopady, ani dopady na spotřebitele a na životní prostředí. Navrhovaná úprava nemá dopady na oblast rovnosti mužů a žen, na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace nebo korupčního rizika, ani nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

Konzultace

Východiskem pro navrhovanou právní úpravu je stávající vyhláška č. 307/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Veškeré požadavky na sběr dat od finančních institucí jsou vždy projednávány s příslušnými vykazujícími subjekty a s jejich profesními asociacemi. Změny byly průběžně konzultovány a výsledná podoba výkaznictví byla projednána a dohodnuta na úrovni přísl. asociací.

Ze strany respondentů nejsou k navrhované úpravě žádné námitky ani výhrady, protože se jedná pouze o dílčí úpravy bez významnějších dopadů na stávající rozsah zátěže.

Rozsah výkaznictví je rovněž projednáván s ČSÚ v rámci racionalizace sběru dat tak, aby jeho potřeby mohly být ve sběru dat zohledněny, aby se současně eliminovala duplicita dat a nedocházelo k zátěži respondentů.

V případě zavádění nového statistického výkaznictví by návrh vyhlášky podléhal konzultaci s ECB podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s ECB k návrhům právních předpisů. Vzhledem k tomu, že se však nejedná o novou statistiku ani o nový reporting, ale o aktualizaci statistických požadavků souvisejících se zavedením ESA 2010, není zde povinnost konzultace s ECB.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání a s právem Evropské unie

Předkládaná vyhláška je v souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 a § 43 písm. a) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 227/2013 Sb.

Návrh vyhlášky není v rozporu s právem Evropské unie.

Účinnost vyhlášky je předpokládána počátkem roku 2014.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

V souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 a § 43 písm. a) zákona o České národní bance a na základě požadavků práva EU (viz referenční odkaz na předpisy EU) se vyhláškou stanoví předkládání statistických výkazů vybraným okruhem vykazujících nebankovních osob náležejících do sektoru finančních institucí tak, jak je podrobně uvedeno v obecné části odůvodnění. Současně se stanoví rozsah vykazování údajů z hlediska statistické významnosti.

K § 2

Jako stávající úprava i nová vyhláška zohledňuje definiční znaky fondu peněžního trhu v souladu s článkem 1a nařízení Evropské centrální banky č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (ECB/2008/32), ve znění nařízení č. 883/2011 (ECB/2011/12). Nařízením se stanoví závazná kritéria pro kategorizaci a činnost těchto fondů zejména z hlediska příslušnosti fondů peněžního trhu do subsektoru MFI – měnových finančních institucí, jehož struktura v jednotlivých zemích EU je veřejně publikována ECB prostřednictvím „Seznamu měnových finančních institucí a institucí podléhajících minimálním rezervám“. V oblasti vymezení definičních znaků fondu peněžního trhu pro účely statistiky měnových finančních institucí v souladu s evropským právem se přímo odkazuje na příslušný evropský předpis.

Pro účely výkaznictví vymezuje souhrnný pojem pro důchodový, účastnický nebo transformovaný fond, jehož majetek penzijní společnost obhospodařuje.

V návaznosti na nový občanský zákoník se nově pro účely vyhlášky upřesňuje, že cenným papírem je i zaknihovaný cenný papír, jinak by se de iure vykazovaly údaje pouze o listinách.

Dále se vymezují pojmy pro účely sestavování a předkládání výkazů. Jde o pojmy používané v programových aplikacích pro přípravu a automatizovaný přenos dat do ČNB. V případě, kdy vykazující subjekt zasílá datové zprávy prostřednictvím programové aplikace EDI/EDIFACT, opatří je zabezpečovací značkou založenou na certifikátu vydaném Českou národní bankou. Shodné definice těchto pojmů jsou obecně uplatňovány ve všech vyhláškách, které upravují výkaznictví vůči ČNB.

K § 3

Východiskem je stávající okruh vykazujících subjektů, které předkládají statistické výkazy ČNB, aby byla zachována kontinuita sběru statistických údajů v ekonomickém sektoru

finančních institucí. Zachování existujících zdrojů dat eliminuje riziko, že by ČNB ztratila primární data pro statistiky sestavované nejen ČNB, ale i ČSÚ.

Navrhovaná úprava výkaznictví investičních fondů souvisí s novou právní úpravou zákona o investičních společnostech a investičních fondech. S ohledem na obhospodařování majetku investičního fondu, které může provádět i jiná osoba než investiční společnost, předkládá výkazy za jednotlivé investiční fondy/podfondy investiční společnost nebo jiná osoba, která je obhospodařuje (zavádí se legislativní zkratka „obhospodařovatel“).

Samosprávný investiční fond sám za sebe a případně za vytvořené podfondy sestavuje a předkládá ČNB stejné výkazy jako obhospodařovatel investičního fondu.

Nadále jsou podrobněji vymezeny nebankovní finanční instituce působící jako „zprostředkovatelé financování aktiv“ v oblasti úvěrování (včetně leasingu, financování splátkového prodeje a odkupu pohledávek), zahrnované do statistiky ostatních finančních zprostředkovatelů.

Pro účely statistiky finančních účtů okruh vykazujících osob nadále zahrnuje subjekty, které podle zákona o pojišťovnictví provozují pojišťovací nebo zajišťovací činnost na území České republiky (pro účely vyhlášky se opět zavádí obecná legislativní zkratka „pojišťovna“). To se netýká pojišťoven z jiného členského státu EU, které provozují na území ČR pojišťovací činnost na základě svobody dočasně poskytovat služby.

Dále budou výkazy sestavovat a předkládat penzijní společnosti, které budou vykazovat údaje jak za svoje hospodaření, tak za každý důchodový, účastnický nebo transformovaný fond, jehož majetek obhospodařují.

Na základě požadavků ECB se pro účely statistiky účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí do okruhu vykazujících osob zahrnují i tyto subjekty (s příslušnými odkazy na odpovídající ustanovení přímo použitelného předpisu EU).

Režimu vyhlášky budou nově podléhat obchodníci s cennými papíry, a to pouze výkazy pro potřeby statistiky platební bilance v oblasti portfoliových investic, které doposud předkládali na základě plnění oznamovací povinnosti podle devizového zákona.

K § 4 až 9

Stanoví statistické výkazy, které standardně sestavují jednotlivé zpravodajské jednotky, a termíny pro jejich předkládání České národní bance. Základní charakteristika a vymezení obsahové náplně jednotlivých výkazů tvoří přílohu č. 1 až 6 vyhlášky.

K § 4

V rámci zajišťování statistických dat pro potřeby sestavování statistik a plnění statistické zpravodajské povinnosti vůči ECB je zachována podoba výkaznictví investičních fondů, do které jsou promítnuty změny související s novou právní úpravou zákona o investičních společnostech a investičních fondech. Pro všechny typy fondů a podfondů jsou jednotné výkazy - výkaz bilance aktiv a pasiv, výkaz přehledu držených a emitovaných cenných papírů a výkaz pro transakce, resp. přecenění finančních derivátů podle statistických požadavků ECB. Pro fond kvalifikovaných investorů je zaveden nový výkaz o objemu vydaných a odkoupených cenných papírů.

Požadavky na výkaznictví investičních fondů pokrývají dosavadní potřeby sestavování bilance sektoru měnových finančních institucí, statistiky ostatních finančních

zprostředkovatelů a sestavování čtvrtletních finančních účtů, jakož i požadavky ECB na sestavování plně harmonizované statistiky aktiv a pasiv investičních fondů podle stavů a transakcí. Pro potřeby sestavování bilance sektoru měnových finančních institucí (MFI) se specificky sledují kromě bankovních dat také údaje za fondy peněžního trhu, které do sektoru MFI přísluší. Proto jejich lhůta vykazování koresponduje s výkaznictvím MFI. Statistika fondů je sestavována kombinovanou metodou, kdy vedle agregovaných bilančních dat jsou shromažďovány vybrané ukazatele o jednotlivých cenných papírech (security-by-security).

Nadále je stanovena měsíční frekvence předkládání výkazů. Shromažďování údajů na měsíční bázi koresponduje s potřebami ČNB a s požadavky ECB týkajícími se statistické zpravodajské povinnosti v oblasti statistiky platební bilance a statistiky investiční pozice vůči zahraničí, kde je nezbytné sestavovat data o portfoliových investicích (stavy a toky podle jednotlivých cenných papírů) na měsíční bázi.

K § 5

Nadále je zajišťován sběr dat za zprostředkovatele financování aktiv pro potřeby sestavení statistiky ostatních finančních zprostředkovatelů a sestavování čtvrtletních finančních účtů za tento subsektor. Zprostředkovatel financování aktiv čtvrtletně předkládá bilanci aktiv a pasiv s částečným členěním položek podle hlavních sektorů, které představují významné ekonomické protistrany vykazujících subjektů. Samostatné výkazy platební bilance mají měsíční, čtvrtletní a roční periodicitu podle statistických požadavků ECB a Eurostatu. Jedná se o měsíční výkaz o úvěrech a vkladech ve vztahu k zahraničí, čtvrtletní splátkový kalendář dlouhodobých finančních úvěrů přijatých ze zahraničí a roční výkaz o přímých zahraničních investicích. Oproti bilanci aktiv a pasiv mají rozdílnou strukturu a členění, současně však umožňují následnou kontrolu vykazovaných údajů pomocí propojení s čtvrtletní bilancí. Výkazy současně zohledňují požadavky a standardy nového manuálu MMF pro sestavování platební bilance (BPM6), zejména na sektorové členění platební bilance, a požadavky manuálu OECD (BD4) pro sestavování statistiky přímých investic a umožňují splnit požadavky na reporting do Eurostatu a ECB. Výkazy pro potřeby platební bilance sestavují a předkládají pouze ti zprostředkovatelé financování aktiv, kteří ve své bilanci vykazují aktiva nebo pasiva ve vztahu k zahraničí.

K § 6 a 7

Výkaznictví pojišťoven a penzijních společností má čtvrtletní periodicitu, kdy sestavují a předkládají bilanci aktiv a pasiv. Výkaznictví souvisí se statistikou čtvrtletních národních finančních účtů podle standardu stanoveného ESA 95 a revidovaného ESA 2010, kterou zavedla ČNB podle požadavků ECB na statistické výkaznictví v oblasti čtvrtletních finančních účtů. Vzhledem k tomu, že využitelná čtvrtletní data pro sestavování finančních účtů nejsou v České republice pro subsektor pojišťoven a penzijních fondů dostupná v požadovaném rozsahu a struktuře, úspěšná realizace statistiky čtvrtletních finančních účtů vyžaduje sběr primárních čtvrtletních statistických dat za tento institucionální subsektor. Subsektor pojišťoven a penzijních fondů tvoří ucelenou samostatnou část statistiky finančních účtů a navíc je zdrojem části potřebných dat i pro jiné institucionální sektory (data za pojistné technické rezervy). Bez těchto dat nelze statistiku finančních účtů jako celek plnohodnotně realizovat.

Penzijní společnosti sestavují výkaz za svoje hospodaření a dále za jednotlivé fondy, jejichž majetek obhospodařují (samostatné výkazy vycházejí z odděleného účetnictví fondů od účetnictví penzijní společnosti).

Nově je do výkaznictví pojišťoven zahrnut již existující výkaz platební bilance o držených zahraničních cenných papírech (datový soubor RISIFE29), který je doposud předkládán na základě plnění oznamovací povinnosti podle devizového zákona. Stejný výkaz předkládají nebankovní obchodníci s cennými papíry (podrobněji viz odůvodnění k § 9).

Pokud jde o doplňkové údaje, sběr dat o zákonném úrazovém pojištění byl doposud realizován pověřenými pojišťovny dobrovolně, a to ve formě samostatného výkazu RISIPE17. Při zavedení sběru se předpokládalo, že se jedná o přechodnou záležitost do doby přijetí novely zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců. Vzhledem k přetrvávající nevyjasněnosti obsahu a termínu přijetí novely tohoto zákona se uvedený výkaz převádí jako samostatná datová oblast do výkazu POJ (ČNB) 11-04 „Čtvrtletní bilance aktiv a pasiv pojišťovny“ bez změny jeho obsahu.

K § 8

Výkaznictví účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí pokrývá požadavky statistiky aktiv a pasiv podle pravidel stanovených ECB na sestavování plně harmonizované stavové a transakční statistiky těchto subjektů. Jedná se o výkaz bilance aktiv a pasiv, výkaz přehledu držených cenných papírů a výkaz o finančních transakcích podle statistických požadavků ECB. Rovněž zahrnuje nejnutnější požadavky potřebné pro sestavení měnové a finanční statistiky a statistiky čtvrtletních finančních účtů. Výkaznictví těchto osob má čtvrtletní periodicitu.

Stejně jako u investičních fondů jsou data sbírána na agregované bázi s výjimkou údajů o cenných papírech, kde základní údaje jsou sbírány na security-by-security bázi. Pro sestavení nezbytných agregací je využívána Centralizovaná databáze cenných papírů (CSDB), která je spravována ECB. Je zachován koncept výkaznictví, který pro sestavování statistiky využívá CSDB založenou převážně na komerčních zdrojích a financovanou EU. Tím se sběry dat zkvalitňují a pro vykazující subjekty zlevňují.

K § 9

V rámci úpravy výkaznictví nebankovních finančních institucí vyhláška nově zahrnuje již existující výkaz, který pro potřeby statistiky platební bilance v oblasti portfoliových investic předkládají nebankovní obchodníci s cennými papíry a pojišťovny. Na základě výkazu V (ČNB) 28-12 „Měsíční přehled držených zahraničních cenných papírů“ (datový soubor RISIFE29) ČNB zajišťuje shromažďování údajů o stavech, transakcích a výnosech podle jednotlivých cenných papírů (v členění podle druhu cenného papíru, splatnosti, země a sektoru emitenta). Výkaz platební bilance má měsíční periodicitu podle statistických požadavků ECB a Eurostatu.

Dalším již existujícím výkazem platební bilance se čtvrtletně vykazují údaje o předpokládaných inkasech nerezidentů/klientů obchodníka s cennými papíry, kterým poskytuje custody služby.

Zahrnutím obou výkazů platební bilance do vyhlášky se nezavádí vykazování nových údajů. Z formálně právního i věcného hlediska se jedná o převod z režimu oznamovací povinnosti podle devizového zákona do režimu standardního pravidelného výkaznictví podle zákona o ČNB.

K § 10

Ze stávající vyhlášky je rovněž převzata úprava, která umožňuje snížení zátěže u těch respondentů, kteří s ohledem na relativně malý objem aktiv nejsou statisticky významní. Potřebnou kvalitu souhrnných statistických dat lze zajistit systematickým sběrem dat od vykazujících osob s využitím statistických metod při zpracování dat. Pro monitorování změn statistické významnosti v čase a s tím související potřebnou aktualizaci souboru respondentů, a dále pro použití statistických metod je však nezbytné, aby tyto z hlediska statistiky „malé instituce“ poskytovaly ČNB alespoň jedenkrát ročně údaj o celkové hodnotě svých aktiv.

K § 11 a 12

Stanoví se základní technické podmínky pro sestavování výkazů v rámci informačního systému. Pro účely sestavení předkládaných výkazů se dále upřesňují postupy vykazujících subjektů ve vazbě na předpisy upravující účetnictví. Vedle vlastního účetnictví jako podkladu pro sestavování výkazů se stanoví i další podklady platné ke dni sestavení výkazu (operativní evidence), protože vlastní účetnictví vykazujících subjektů nebude jediným podkladem pro sestavení požadovaných výkazů.

Pro vykazování údajů o pohledávkách a závazcích vůči měnovým finančním institucím je závazný „Seznam měnových finančních institucí a institucí podléhajících minimálním rezervám“, který na základě podkladů od centrálních bank členských států vydává a uveřejňuje Evropská centrální banka. Stejně tak je závazný „Seznam měnových finančních institucí v České republice“, jehož vydávání a uveřejňování zajišťuje Česká národní banka.

K § 13 až 16

S ohledem na vzájemnou komunikaci mezi vykazujícím subjektem a ČNB v elektronické podobě ve formě datových zpráv se stanoví způsob a forma předkládání výkazů.

Způsob přenosu datových zpráv do ČNB je upraven variantně tak, aby vykazující subjekty měly možnost vybrat si pro ně nejvýhodnější a nejméně nákladný způsob. Každý z uvedených kanálů se liší z hlediska vhodnosti pro určitý typ finanční instituce, primárních nákladů na pořízení a podporou automatizace na straně vykazujícího subjektu. Nadále je zachována možnost využití programové aplikace SDNS pro sběr dat od nebankovních subjektů, která nevyžaduje žádné primární náklady, pouze přístup k internetu. Vedle toho je možné využít i další dvě programové aplikace, které větší mírou podporují automatizaci přípravy vykazovaných dat. Případná volba takového způsobu může vést sice k určitým primárním nákladům na pořízení těchto aplikací, ty však mohou být kompenzovány úsporami při automatizaci přípravy dat v interních systémech a procesech v důsledku snížení budoucích nákladů na tvorbu výkazů.

I když vyhláška umožňuje i další způsoby přenosu dat, předpokládá se, že vykazující subjekty budou i nadále pokračovat v zasílání dat do ČNB prostřednictvím internetově orientované aplikace „SDNS“. Tato aplikace byla vyvinuta zejména pro nebankovní finanční instituce a její použití umožňuje ČNB všem vykazujícím subjektům bezúplatně. Aplikace navíc zajišťuje požadovanou kvalitu a úplnost dat a jejich soulad s metodikou, poskytuje dostatečný uživatelský komfort vykazujícím subjektům včetně potřebných zpětných informací z ČNB a umožňuje potřebnou ochranu dat předávaných vykazujícími subjekty.

Pro zajištění autentizace předkládaných datových zpráv je vyžadován uznávaný elektronický podpis, v případě programové aplikace EDI/EDIFACT se používá zabezpečovací značka založená na certifikátu vydaném ČNB.

K předkládání výkazů ČNB prostřednictvím automatizovaného sběru dat v elektronické formě s využitím specifického aplikačního programového vybavení neexistuje alternativa v podobě úkonu učiněného vůči ČNB prostřednictvím datové schránky, a to zejména proto, že povaha tohoto úkonu to neumožňuje. Datový formát zprávy neodpovídá formátům přípustným pro datové schránky a programové aplikace mají specifické funkční vlastnosti, které datová schránka nemá. Současný automatizovaný sběr je tvořen spojitou řadou navazujících a vzájemně propojených funkcionalit, jejichž úkolem je nejen dopravit data do ČNB, ale rovněž zajistit řadu automatizovaných on-line procedur, zejména provádění logických výkazových a mezivýkazových kontrol s využitím on-line dotazů do databází umístěných na serverech ČNB, automatizované informování respondentů o stavu doručených dat (ve spojení s organizačním modelem), zasilání urgencí a mnohé další. Důležitá je pak potřeba kontrol a validací, které probíhají při odesílání dat prostřednictvím používaných informačních systémů. Na základě těchto kontrol může vykazující subjekt v případě zjištění chyb provádět okamžité opravy, což významně zjednodušuje celý proces předávání informací.

Nadále se pro vykazující subjekty stanoví opětovné předložení upravených výkazů, dojde-li na základě ověření účetní závěrky auditorem ke změnám vykazovaných údajů.

Programové aplikace založené na internetových technologiích vyžadují ze strany vykazujícího subjektu pro komunikaci s ČNB sdělení a aktualizaci základních kontaktních údajů nezbytných pro automatizovaný provoz programové aplikace a jeho zabezpečení.

K § 17

Sestavení a předložení výkazů, které se vztahují k období do 31. prosince 2013, se dokončí podle dosavadního právního předpisu. Upřesňuje se tak, že pro období sestavení výkazů před účinností této vyhlášky platí původní vyhláška, i když příslušná datová zpráva, resp. výkaz bude zaslán až v termínu, kdy již bude účinná nová vyhláška.

Pokud by na tuzemském trhu zahájila činnost účelová finanční společnost pro sekuritizaci, přechodným ustanovením se v podstatě stanoví, že při prvním vykazování údajů bude sestavovat a předkládat pouze výkazy o stavech, kdežto údaje o finančních transakcích vykazovat nebude.

K § 18

Nová prováděcí vyhláška nahrazuje dosavadní vyhlášku č. 307/2004 Sb., o předkládání informací a podkladů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí, ve znění pozdějších předpisů, proto ji zrušuje.

K § 19

Účinnost vyhlášky je stanovena dnem 1. ledna 2014. V návaznosti na dosavadní právní úpravu se jedná o kontinuální sběr dat. Veškeré informace a podklady nezbytné pro sestavování nových či upravených výkazů již mají vykazující subjekty k dispozici, tzn. v dostatečném předstihu před účinností vyhlášky, proto není třeba upravit zvláštní legisvakanní lhůtu pro jejich sestavování a předkládání.